

§ 4**Rapport tillsyn av fristående förskolor i Vallentuna 2025 (BUN 2026.037)****Beslut**

Förskoleutskottet föreslår att:

Barn- och ungdomsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och ungdomsnämnden, som är tillsynsmyndighet för fristående förskolor i Vallentuna kommun gör, enligt en beslutad tillsynsplan, en regelbunden tillsyn av de fristående huvudmännen i kommunen. Varje fristående huvudmans förskolor tillsynas var tredje eller var fjärde år. I tillsynsuppdraget ingår att kontrollera att de fristående verksamheterna uppfyller de krav som anges i skollagen, läroplanen och övriga styrdokument samt att de följer Vallentuna kommuns riktlinjer för förskoleverksamhet.

Liksom vid godkännandet av en fristående förskola ska en ägar- och ledningsprövning ingå som en del av tillsynen. Det innebär att den fristående huvudmannen, som en del i dokumentationen, ska lämna en redogörelse för hur ägar- och ledningskretsen ser ut för den fristående förskolan, deras lämplighet och insikt, ekonomiska förutsättningar och om de uppfyller demokrativillkoret.

Under 2025 har regelbundna tillsyner av åtta fristående förskolor genomförts. Utöver den regelbundna tillsynen har riktade tillsyner inom särskilt utvalda områden genomförts av tre fristående förskolor. Samtliga regelbundna och riktade tillsyner är nu avslutade efter att de brister som identifierats har åtgärdats av de berörda huvudmännen.

Tillsynsbesöken blir, utöver en myndighetsutövning, även en del i förskolornas kvalitets- och utvecklingsarbete genom den dialog som förs kring verksamheternas måluppfyllelse, utvecklingsområden och identifierade brister.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse, 2026-02-13, Rapport tillsyn av fristående förskolor i Vallentuna 2025
- Rapport - Tillsyn av fristående förskolor i Vallentuna 2025

Paragrafen är justerad

Tjänsteskrivelse

Rapport tillsyn av fristående förskolor i Vallentuna 2025

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och ungdomsnämnden, som är tillsynsmyndighet för fristående förskolor i Vallentuna kommun gör, enligt en beslutad tillsynsplan, en regelbunden tillsyn av de fristående huvudmännen i kommunen. Varje fristående huvudmans förskolor tillsynas var tredje eller var fjärde år. I tillsynsuppdraget ingår att kontrollera att de fristående verksamheterna uppfyller de krav som anges i skollagen, läroplanen och övriga styrdokument samt att de följer Vallentuna kommuns riktlinjer för förskoleverksamhet.

Liksom vid godkännandet av en fristående förskola ska en ägar- och ledningsprövning ingå som en del av tillsynen. Det innebär att den fristående huvudmannen, som en del i dokumentationen, ska lämna en redogörelse för hur ägar- och ledningskretsen ser ut för den fristående förskolan, deras lämplighet och insikt, ekonomiska förutsättningar och om de uppfyller demokrativillkoret.

Under 2025 har regelbundna tillsyner av åtta fristående förskolor genomförts. Utöver den regelbundna tillsynen har riktade tillsyner inom särskilt utvalda områden genomförts av tre fristående förskolor. Samtliga regelbundna och riktade tillsyner är nu avslutade efter att de brister som identifierats har åtgärdats av de berörda huvudmännen.

Tillsynsbesöken blir, utöver en myndighetsutövning, även en del i förskolornas kvalitets- och utvecklingsarbete genom den dialog som förs kring verksamheternas måluppfyllelse, utvecklingsområden och identifierade brister.

Bakgrund

En kommun har enligt 26 kap. 4§ skollagen (2010:800) tillsyn över

1. förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7§ andra stycket
2. pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har godkänt enligt 25 kap. 10§, och
3. att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5, 5a, 5b och 6 b §§ och 25 kap. 10, 10 a och 10 b §§

Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs. (*Åtgärder mot kränkande behandling*)

Linda Hallén
Avdelningschef verksamhetsutveckling

Lena Kamsén
Kvalitetstrateg

Jeanette Yde
Kvalitetshandläggare

Expedieras till:
Akten

RAPPORT

BARN- OCH UNGDOMSFÖRVALTNINGEN 2025

Tillsyn av fristående förskolor i Vallentuna

Vallentuna
kommun

Innehåll

1. Fakta om tillsyn	3
1.1 Tillsynens omfattning	3
1.2 Ägar- och ledningsprövning	3
1.3 Utövande av tillsyn	4
1.4 Regelbunden tillsyn	4
1.5 Riktad tillsyn	4
1.6 Tematisk tillsyn	5
1.7 Uppföljning av ingripande beslut	5
1.8 Råd och vägledning	5
2. Fakta om de fristående huvudmännen i Vallentuna	5
3. Huvudmän som granskats genom regelbunden tillsyn under 2025 ..	6
3.1 Genomförande av årets regelbundna tillsyn	7
3.2 Processbeskrivning	8
3.2.1 Tillsynsbesöket i verksamheten delas in i tre delar	9
3.2.2 Efter tillsynsbesöket	9
3.2.3 Avslut av tillsynen	10
3.2.4 Ingripande beslut efter tillsyn	10
3.2.5 Barnperspektivet	11
4. Uppmärksammade brister och utvecklingsområden	11
5. Goda exempel	13
6. Utvecklingsarbete	14
6.1 Roaring	14
6.2 Processutbildning	14
7. Sammanfattning	15

1. Fakta om tillsyn

1.1 Tillsynens omfattning

En kommun har enligt 26 kap. 4 § skollagen (2010:800) tillsyn över

1. *förskola och fritidshem vars huvudman kommunen har godkänt enligt 2 kap. 7 § andra stycket och*
2. *pedagogisk omsorg vars huvudman kommunen har förklarat ha rätt till bidrag enligt 25 kap. 10 §*
3. *att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5, 5a, 5b och 6b §§ och 25 kap. 10, 10a och 10b §§ Kommunens tillsyn enligt första stycket omfattar inte tillsyn över att bestämmelserna i 6 kap. följs (Åtgärder mot kränkande behandling)*

Vallentuna kommun är tillsynsmyndighet för de fristående förskolor som är etablerade i kommunen. Tillsynen genomförs som en självständig granskning där syftet är att kontrollera att verksamheten uppfyller de krav som följer av lagar och föreskrifter. Liksom vid godkännandet av en fristående förskola ska en ägar- och ledningsprövning ingå som en del av tillsynen av en fristående förskola. Det innebär att den fristående huvudmannen, som en del i dokumentationen, ska lämna en redogörelse för hur ägar- och ledningskretsen ser ut i den fristående förskolan. Om tillsynen visar att det finns brister i verksamheten ska kommunen fatta beslut om åtgärder som huvudmannen ska vidta för att rätta till bristerna.

1.2 Ägar- och ledningsprövning

I skollagen framgår att enskilda efter ansökan får godkännas som huvudmän för förskola. En förutsättning för godkännande är att den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten, har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten och i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

När det gäller verksamhet som till exempel bedrivs av ett kooperativ, som saknar ägare med väsentligt inflytande, verkställande direktör eller annan med bestämmande inflytande över verksamheten, ska styrelsen tillsammans ha de kunskaper som krävs. Varje enskild ledamot i en styrelse behöver alltså inte ha all den kunskap som krävs, men kompetensen måste sammantaget finnas i den berörda kretsen. Exempel på författningar som insikten ska omfatta är skollagen, läroplanen, diskrimineringslagen, barnkonventionen bokföringslagen och arbetsmiljölagen.

Liksom vid godkännandet av en fristående förskola ska en ägar- och ledningsprövning ingå som en del av den regelbundna tillsynen. Det innebär att den fristående huvudmannen, som en del i dokumentationen, ska lämna en redogörelse för hur ägar- och ledningskretsen ser ut i den fristående förskolan.

1.3 Utövande av tillsyn

26 kap. 6–8 §§ skollagen

- 6 § *En tillsynsmyndighet har för sin tillsyn rätt att på plats granska sådan verksamhet som står under dess tillsyn.
Tillsynsmyndigheten har i den omfattning det behövs för tillsynen rätt att få tillträde till de byggnader, lokaler och andra utrymmen som används i verksamheten.*
- 7 § *Den vars verksamhet står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar samt tillhandahålla handlingar och annat material som behövs för tillsynen.
Regeringen får meddela föreskrifter om att även någon annan som kan lämna upplysningar eller innehar handlingar och annat material som avser den granskade verksamheten och behövs för tillsynen ska vara skyldig att på tillsynsmyndighetens begäran lämna upplysningar, handlingar och annat material.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar, handlingar och annat material som ska lämnas.*
- 8 § *Tillsynsmyndigheten får förelägga den som är uppgiftsskyldig enligt 7 § första stycket eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av 7 § andra stycket att fullgöra sin skyldighet.*

1.4 Regelbunden tillsyn

En regelbunden tillsyn innebär att Vallentuna kommun, i egenskap av tillsynsmyndighet, regelbundet granskar alla fristående förskolor i kommunen. Tillsynens syfte är att granska att den fristående huvudmannen följer de lagar och regler som finns för verksamheten samt Vallentuna kommuns riktlinjer för förskola. Granskningen omfattar även förskolornas pedagogiska arbete i förhållande till de nationella målen i läroplanen för förskolan (Lpfö-18 och från och med 2025-07-01 LpFö-18 reviderad 2025). Vallentuna kommun gör en regelbunden tillsyn av varje förskola och dess huvudman med ett intervall av tre till fyra år.

1.5 Riktad tillsyn

Vid indikation på att missförhållanden råder, eller att det finns brister i en huvudmans verksamhet, kan en riktad tillsyn göras. Den riktade tillsynen kan till exempel innebära att huvudmannen får ett oanmält tillsynsbesök i sin verksamhet eller att dokumentation begärs in för granskning.

Om det inkommer klagomål till kommunen som rör utbildningen i en fristående förskola vidarebefordras dessa till huvudmannen. I vissa fall kan en anmälan eller ett klagomål gällande en fristående huvudmans verksamhet, som kommit till Vallentuna kommuns kännedom, leda till en riktad tillsyn.

1.6 Tematisk tillsyn

När det har identifierats en brist gällande ett specifikt område på flera fristående förskolor kan en tematisk tillsyn göras. En tematisk tillsyn innebär en granskning av ett specifikt utvalt område. Den tematiska tillsynen resulterar i ett individuellt beslut för varje enskild huvudman.

1.7 Uppföljning av ingripande beslut

När det finns brister i verksamheten fattar kommunen beslut om åtgärder som huvudmannen måste vidta för att rätta till bristerna. Tillsynsbeslutet anger en tidsperiod inom vilken huvudmannen ska redovisa vidtagna åtgärder. Därefter bedömer kommunen om huvudmannen möter gällande lagar och föreskrifter.

Uppföljning sker efter att ett ingripande beslut har fattats för att säkerställa att huvudmannen uppfyller de krav som ställs enligt gällande styrdokument. Uppföljningen sker vanligtvis genom inhämtande av dokumentation eller verksamhetsbesök eller båda.

1.8 Råd och vägledning

Inom ramen för tillsynen ska en kommun bistå en huvudman med råd och vägledning. Det sker vanligtvis i samband med tillsynen av verksamheten eller genom kontakt med tjänsteperson, till exempel barn- och elevhälsans specialpedagog, men också genom att sammankomster anordnas av mer allmän karaktär.

I Vallentuna kommun genomförs dialogmöten fyra gånger per läsår med både fristående och kommunala rektorer i förskolan. Vid dessa möten tas bland annat följande upp; information om lagändringar, nya rekommendationer från Skolverket, nya rutiner och riktlinjer som arbetas fram och politiska beslut som rör förskolorna eller annan relevant information. Mötesforumen innefattar även kollegialt nätverkande och erfarenhetsutbyte, som är viktigt för den gemensamma utvecklingen i Vallentunas alla förskolor oavsett huvudman. Rektorerna har även möjlighet att lyfta ämnen som är specifika för den egna verksamheten. Utöver dessa möten kallas de fristående förskolornas huvudmän till ett dialogmöte med liknande innehåll en gång per läsår.

2. Fakta om de fristående huvudmännen i Vallentuna

År 2025 fanns det 14 fristående huvudmän som sammantaget driver 24 förskolor i Vallentuna kommun. Fram till och med 2025-06-30 fanns det ytterligare en förskola, Norrgården, som då lades ned av huvudmannen TP Förskolor AB.

Bland utförarna i kommunen förekommer större aktiebolag, mindre aktiebolag, mindre ekonomiska föreningar, som drivs som personalkooperativ eller föräldrakooperativ, samt en förskola som drivs av Vallentuna församling.

Vittraskolorna AB är dotterbolag i Academedia AB. TP Förskolor AB samt Skrattegi Förskolor och Utbildning AB är båda dotterbolag i Atvexa AB. Hagvidson AB är dotterbolag i M.N.M Holding AB. Övriga bolag och ekonomiska föreningar som är etablerade i kommunen ingår inte i några stora koncerner.

3. Huvudmän som granskats genom regelbunden tillsyn under 2025

Den regelbundna tillsynen omfattar vanligtvis 5–8 förskolor per år. Tabellen nedan visar de huvudmän och förskolor som omfattats av den planerade regelbundna tillsynen för år 2025.

Regelbunden tillsyn 2025:

Huvudmän	Förskolor	Period	Typ av tillsyn och status
Amico Utbildning AB	Vallentuna Internationella Montessori	januari 2025 – mars 2025	regelbunden tillsyn, tillsynen har avslutats
TP förskolor AB	Bällstalund	september 2024 – april 2025	regelbunden tillsyn, beslut om föreläggande, huvudmannen har åtgärdat bristerna och tillsynen har avslutats
Södra Roslagens Förskolor AB	Smultronet	februari 2025- april 2025	regelbunden tillsyn, samtliga tillsyner är avslutade.
	Vintergatan	mars 2025- april 2025	
	Junibacken	juli 2025- oktober 2025	
	Stenhällen	juli 2025- oktober 2025	
	Kusin Vitamin	juli 2025- november 2025	
Föräldrakooperativet Vikingen ekonomisk förening	Vikingen	november 2024- oktober 2025	regelbunden tillsyn, beslut om föreläggande och beslut om föreläggande med vite, huvudmannen har åtgärdat bristerna och tillsynen har avslutats

Tabellen nedan visar de huvudmän och förskolor som under 2025 genomgått en riktad tillsyn inom olika särskilt utvalda områden.

Riktad tillsyn under 2025:

Huvudmän	Förskolor	Period	Typ av tillsyn och status
Föräldrakooperativet Furan ekonomisk förening	Furan	januari 2025- februari 2025	riktad tillsyn inom särskilt utvalda områden, ärendet är avslutat
Vallentuna djur, natur och musikförskola ekonomisk förening	Vallentuna djur, natur och musikförskola	augusti 2025 – september 2025	riktad tillsyn inom särskilt utvalda områden, ärendet är avslutat
O & B Blomberg AB	Delfinen	januari 2025- mars 2025	riktad tillsyn inom särskilt utvalda områden, ärendet är avslutat

3.1 Genomförande av årets regelbundna tillsyn

Under 2025 har Vallentuna kommun genomfört regelbunden tillsyn på åtta förskolor. Totalt har fyra huvudmän granskats. Inför de planerade tillsynsbesöken har följande underlag begärts in, eller inhämtats från annan myndighet och granskats:

- Dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete från huvudman och rektor
- Dokumenten "Frågor till rektor" och "Frågor till huvudman"
- Rutiner för arbete med barn i behov av särskilt stöd
- Rutiner för övergång till förskoleklass
- Rutiner för hur förskolan kartlägger och arbetar med modersmål
- Rutiner för klagomålshantering
- Protokoll av senast genomförda barnsäkerhetsrund
- Rutiner vid brandskyddsarbete och utrymningar
- Utbildningsbevis för rektor
- Legitimationer för anställda förskollärare
- Mallar för utvecklingssamtal
- Exempel på pedagogisk dokumentation från varje barngrupp
- Exempel på dokumentation av språkstimulerande aktiviteter från varje barngrupp
- Årsredovisning/ekonomisk redovisning från senaste verksamhetsår
- Redogörelse av ägar- och ledningskrets

- Redogörelse av ägar- och ledningskrets insikt och lämplighet
- Utdrag ur belastningsregistret för samtliga personer som ingår i ägar- och ledningskretsen
- Föreningens/organisationens stadgar
- Aktuellt registreringsbevis
- F-skattebevis

3.2 Processbeskrivning

Steg 1: Genomgång och granskning av underlag som begärts in från huvudman och rektor samt övriga inhämtade underlag för att kunna göra en ägar- och ledningsprövning.

Steg 2: Tillsynsbesök på förskolan och dialogsamtal med huvudman, rektor och förskollärare och i förekommande fall även barnskötare.

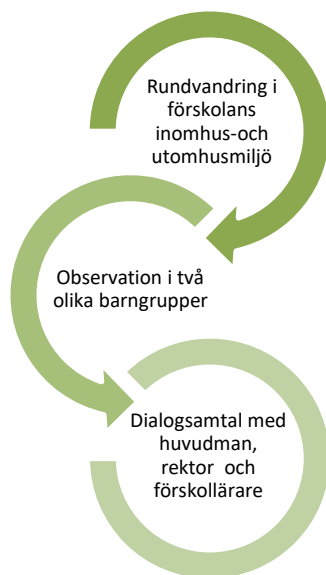
Steg 3–4: Sammanställning och analys av alla underlag. Vid behov begärs en komplettering av information in eller så genomförs ytterligare ett besök på förskolan. Därefter skickas en sammanställning, "Underlag inför beslut", till huvudman och rektor inför det återkopplande dialogmötet. Under dialogmötet presenteras ett preliminärt beslut, där identifierade styrkor och eventuella brister i verksamheten lyfts fram.

Steg 5: Ett skriftligt beslut skickas till huvudmannen

Steg 6: Vid ett ingripande beslut görs en eller flera uppföljningar för att säkerställa att huvudmannen åtgärdat de konstaterade bristerna innan tillsynen kan avslutas.

3.2.1 Tillsynsbesöket i verksamheten delas in i tre delar

1. rundvandring i förskolans inomhus- och utomhusmiljö med rektor som beskriver lärmiljöer och verksamheten
2. observation i två olika barngrupper
3. dialogsamtal med representant från huvudman, rektor, förskollärare samt i förekommande fall en eller flera barnskötare

3.2.2 Efter tillsynsbesöket

Efter tillsynsbesöket genomförs, vid behov, ytterligare informationsinhämtning via telefon, mejl eller verksamhetsbesök. Därefter skickas en sammanställning, "Underlag inför beslut" till huvudman och rektor inför det återkopplande dialogmötet. Syftet med sammanställningen är att ge huvudmannen och rektorn en tydlig bild av de iakttagelser och bedömningar som gjorts under tillsynen. Underlaget fungerar också som en förberedelse för huvudmannen och rektor inför dialogmötet.

Under dialogmötet presenteras ett preliminärt beslut, där identifierade styrkor och eventuella brister i verksamheten lyfts fram. Huvudmannen och rektor ges då möjlighet att lämna synpunkter och förtydliganden. Eventuella missuppfattningar, tolkningar eller direkta faktafel kan klargöras under dialogmötet. Om det framkommer relevanta uppgifter under dialogmötet kan dessa beaktas innan det slutliga beslutet fattas. Efter mötet görs en slutlig bedömning och beslutet fastställs skriftligen. Huvudmannen får därefter del av det slutliga beslutet, inklusive eventuella krav på åtgärder samt vilken tidsram som gäller för dessa.

3.2.3 Avslut av tillsynen

Om tillsynen inte visar några brister i huvudmannens verksamhet avslutas tillsynen. I andra fall kan olika former av ingripanden ske i enlighet med skollagen. Detta sker om tillsynen visar att en huvudman inte uppfyller ett eller flera krav i styrdokumentet. Vallentuna kommun fattar då ett beslut som syftar till att huvudmannen ska rätta till de identifierade bristerna i verksamheten. Beslutet kan se olika ut beroende på hur allvarlig bristen är - se beslutstrappan nedan!

3.2.4 Ingripande beslut efter tillsyn

- **Kommunen avstår från att ingripa**
Om huvudmannens brister bedöms vara ringa och om huvudmannen kommer att vidta nödvändiga rättelser, kan kommunen avstå från att ingripa. Det kan också förekomma särskilda skäl, som vid en bedömning medför att beslut fattas om att avstå från ingripande, exempelvis om huvudmannen själv uppmärksammat och påtalat den mindre bristen eller sökt hjälp för att komma tillrätta med bristen.
- **Huvudmannen tilldelas en anmärkning**
En anmärkning är en mindre allvarlig överträdelse av vad som gäller för verksamheten och som alltid ska följas upp av tillsynsmyndigheten.
- **Huvudmannen tilldelas ett föreläggande, som kan förenas med vite**
Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Beslut om ett föreläggande kan överklagas av huvudmannen.

- **Kommunen återkallar godkännandet eller utfärdar ett tillfälligt verksamhetsförbud**

Ett godkännande av en enskild som huvudman inom skolväsendet får återkallas om den enskilde inte längre uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt lag. Beslut om återkallelse kan överklagas med stöd av 28 kap. 5§ skollagen.

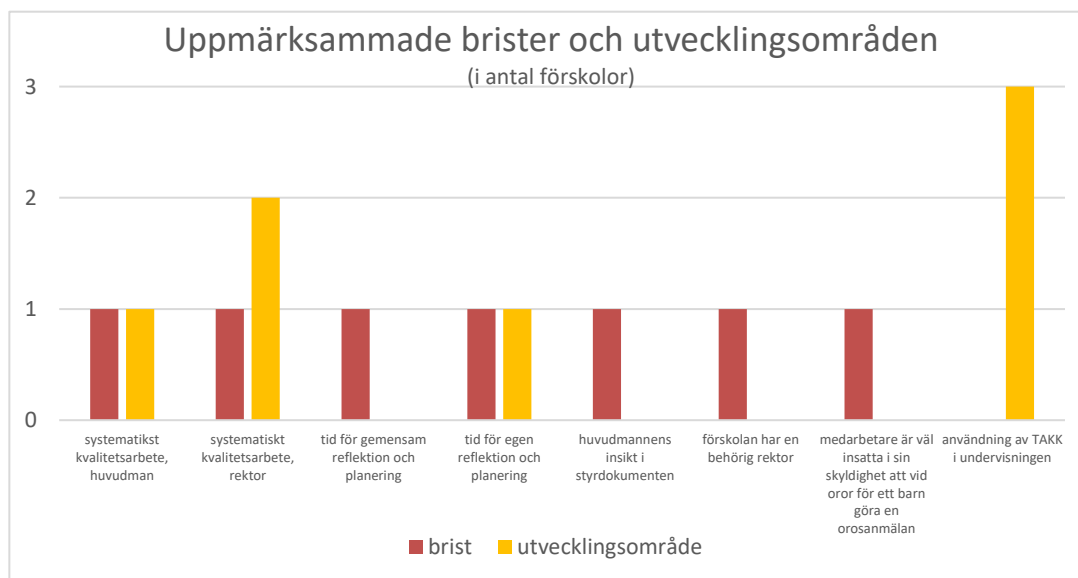
Om det är sannolikt att ett beslut om återkallelse kommer att fattas, och beslutet inte kan avvaktas med hänsyn till allvarig risk för barnens hälsa eller säkerhet eller av någon annan särskild anledning, får tillsynsmyndigheten förbjuda huvudmannen att helt eller delvis driva verksamheten vidare. Beslut enligt första stycket gäller omedelbart, om inte annat beslutas och får gälla högst i sex månader.

3.2.5 Barnperspektivet

Vid en tillsyn ska alltid hänsyn tas till barns perspektiv och det ska ske utifrån gällande lagstiftning. Vid en bedömning av åtgärder efter tillsyn kan det vara nödvändigt att göra en barnkonsekvensanalys.

4. Uppmärksammade brister och utvecklingsområden

Vid årets tillsyn har Vallentuna kommun kunnat konstatera att de granskade verksamheterna i huvudsak bedrivs i enlighet med gällande styrdokument. Tillsynen har endast uppmärksammat brister på ett fåtal enheter, varav i ett fall brister av mer allvarig karaktär. I övrigt har några av förskolorna uppmärksamats på några viktiga utvecklingsområden (gul markering) och några områden som föranlett ett ingripande beslut (röd markering).

Kommentarer till tabellen:

- Vid årets regelbundna tillsyn har tillsynen visat att på två av de åtta tillsynade förskolorna så har det systematiska kvalitetsarbetet inte fullt ut varit utformat i enlighet med 4 kap. 3–6 §§ skollagen. Samtliga av dessa deltar i kommunens satsning på en processutbildning som syftar till att ge stöd i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet samt att öka kunskapen om gällande regelverk. Utbildningen sträcker sig över tre år och förväntas bidra till ökad insikt och kunskap så att samtliga deltagande förskolor och deras huvudmän ska kunna uppfylla styrdokumentens krav på ett systematiskt kvalitetsarbete.
- I enstaka fall har behov identifierats av att tydligare säkerställa både gemensam och individuell tid för reflektion och planering. I övrigt har former för detta bedömts finnas i de granskade verksamheterna.
- I ett ärende har tillsynen visat att ägar- och ledningskretsen inte besitter den samlade insikt som krävs enligt 2 kap. 5 § skollagen. Styrelsen har saknat tillräcklig kunskap om de föreskrifter och styrdokument som gäller för verksamheten, vilket påverkat huvudmannens förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. När huvudmannen (styrelsen) saknar tillräcklig insikt i gällande regelverk försvåras möjligheten att fatta välgrundade beslut, följa upp verksamheten och säkerställa att lagstiftningens krav efterlevs i praktiken. Sammantaget får ofta bristande insikt i ägar- och ledningskretsen konsekvenser i andra delar av verksamheten, eftersom huvudmannen inte i tillräcklig utsträckning har förståelse för de krav som följer av gällande regelverk.
- På en enhet har tillsynen identifierat en brist i huvudmannens ansvar att säkerställa att verksamheten leds av behörig rektor eller av person som har för avsikt att påbörja rektorsprogrammet. Avsaknaden av sådan funktion innebär risker för verksamhetens styrning, ledning och uppföljning av utbildningen, särskilt avseende det systematiska kvalitetsarbetet på enhetsnivå. Rektorsfunktionen har enligt skollagen ett tydligt ansvar för planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. När denna funktion saknas finns risk att ansvar enligt skollagen inte tillgodoses på ett rättssäkert sätt
- Vidare har det i ett fall konstaterats brister i huvudmannens ansvar att säkerställa att samtliga medarbetare är väl insatta i sin anmälningsskyldighet enligt 19 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:400). Det har saknats tillräckligt tydliga och kända rutiner för hur personal ska agera vid misstanke om att ett barn far illa. I ett fall har det framkommit osäkerhet kring ansvarsfördelning, beslutsvägar och hur en orosanmälan ska göras i praktiken. Det innebär en risk för att anmälningar inte görs skyndsamt eller att personal avstår från att agera vid oro för ett barn. Personalen informeras och utbildas inte kontinuerligt, vilket påverkar personalens trygghet i att hantera situationer där oro för ett barn uppstår.
- Användningen av Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation

(TAKK) utgör ett utvecklingsområde i flera verksamheter. Även om TAKK förekommer, sker användningen inte alltid systematiskt i undervisningen. Det finns därmed behov av att tydligare integrera TAKK i det pedagogiska arbetet utifrån barns olika behov av stöd i sin språkutveckling.

5. Goda exempel

- Under året har tillsynen kunnat konstatera flera goda exempel på väl fungerande arbetssätt i de granskade verksamheterna. Särskilt framträdande är det systematiska kvalitetsarbetet, som på flera enheter bedömts vara väl förankrat och genomgående i hela organisationen. När huvudmannen skapar förutsättningar och det finns samarbete mellan huvudmanna- och rektorsnivå präglas arbetet av tydliga processer för planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen i relation till de nationella målen i läroplanen för förskolan. Det systematiska kvalitetsarbetet används som ett styrverktyg och genomsyrar verksamheten på både huvudmanna- och enhetsnivå.

När det systematiska kvalitetsarbetet fungerar väl har tillsynen kunnat se positiva effekter även i övriga delar av verksamheten. Exempelvis har verksamheterna uppvisat väl fungerande arbetssätt för pedagogisk planering, uppföljning av barns lärande och utveckling samt en tydlig ledning från rektor.

- Vid årets tillsyn har många fina lärmiljöer iakttagits som är utformade på ett sätt som inbjuder till lek och aktivitet och stödjer barns lärande och utveckling. Därutöver har exempel på inbjudande och tillgängliga biblioteks- och läsmiljöer uppmärksammats, där barn ges möjlighet att läsa, bläddra och ta del av böcker. På flera av förskolorna förekommer också lärmiljöer som innehåller återbruksmaterial, som stimulerar barnens fantasi och utforskande.
- Vidare har goda exempel på hur en del av huvudmännen organiserar tid för planering och reflektion. Verksamheterna har beskrivit olika forum för möten och enskild och gemensam planering, anpassade för olika syften.
- Tillsynen har också uppmärksammat flera goda exempel på hur verksamheterna arbetar för att varje barn ska få möta samtliga mål i läroplanen. Planeringen av undervisningen sker medvetet och systematiskt för att säkerställa att utbildningen erbjuder en bred variation av lärande. Dokumentation används kontinuerligt som ett verktyg för att följa barnens lärande och progression över tid.
- Tillsynen har också sett att barnen ges reella möjligheter till delaktighet och inflytande i utbildningen. Barnens perspektiv tas tillvara i planering och genomförande av undervisningen, och de ges utrymme att uttrycka sina tankar, idéer och intressen. De flesta av förskolorna håller även regelbundet barnråd.

6. Utvecklingsarbete

Barn- och ungdomsförvaltningen bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete i syfte att stärka kvalitet, rättssäkerhet och likvärdighet i tillsynen av fristående förskolor.

6.1 Roaring

Under året har ett nytt digitalt systemstöd, Roaring, införts för att stärka förvaltningens arbete med tillsyn och tillhörande ägar- och ledningsprövning. Systemstödet används särskilt i ärenden där aktuella uppgifter om företag, styrelse, verklig huvudman och andra företrädare kan inhämtas och följas upp i realtid.

Systemet ger även möjlighet till bevakning, vilket innebär att förvaltningen får notifieringar vid exempelvis förändringar i styrelsesammansättningen. Det skapar förutsättningar för att snabbt kunna följa upp förändringar, kontrollera lämplighet och säkerställa att kraven på insikt fortsatt är uppfyllda inom berörd krets.

6.2 Processutbildning

Inom ramen för kommunens tillsynsuppdrag ingår även att ge huvudmän råd och vägledning. Detta sker bland annat genom riktade informations- och utbildningsinsatser. Mot bakgrund av iakttagelser från tidigare tillsyner, där brister i det systematiska kvalitetsarbetet har uppmärksammats hos majoriteten av de fristående huvudmän som tillsynats, har barn- och ungdomsförvaltningen initierat en processutbildning riktad bland annat till fristående huvudmän, rektorer och pedagoger.

Processutbildningen startade i augusti 2025 och löper under tre års tid. Utbildningssatsningen riktar sig till både kommunala och fristående förskolor i Vallentuna kommun. Huvudmännen som tackat ja förbinder sig att delta och fullfölja utbildningssatsningarna under de tre år som satsningarna löper. Deltagarna tar del av föreläsningar som följs upp med arbetsmaterial och reflektionsuppgifter att arbeta vidare med i den egna verksamheten. Utbildningen syftar till att ge stöd i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet samt att öka kunskapen om gällande regelverk. Deltagandet i processutbildningen är frivilligt. Alla fristående huvudmän har valt att delta, med undantag för två av de större huvudmännen.

De inledande utbildningstillfällena har haft fokus på tillgängliga lärmiljöer. Kommande delar av utbildningen kommer att beröra det systematiska kvalitetsarbetet, med fokus på samband mellan uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder. Processutbildningen kopplat till fristående huvudmän genomförs som en del av kommunens arbete med råd och vägledning.

7. Sammanfattning

Under 2025 har Vallentuna kommun genomfört regelbunden tillsyn på totalt åtta förskolor och riktad tillsyn på totalt tre förskolor.

Årets regelbundna tillsyn har, på ett fåtal enheter, uppmärksammat brister bland annat inom systematiskt kvalitetsarbete, organisatoriska förutsättningar, ägar- och ledningsprövning samt personalens kännedom om anmälningsskyldighet. Dessa brister har åtgärdats av huvudmännen och samtliga tillsyner har avslutats.

Parallellt har tillsynen identifierat flera goda exempel på fungerande arbetssätt. I de verksamheter där det systematiska kvalitetsarbetet är väl förankrat i hela organisationen har tillsynen sett tydliga samband med fungerande pedagogisk planering, uppföljning av barns lärande samt strukturer för barns och vårdnadshavares delaktighet och inflytande. Vid flera av tillsynstillfällena har kommunens frivilliga fortbildningsinsats, Praxisalfabetet i förskolan, kunnat identifieras i verksamheterna.

De tre riktade tillsynerna, inom särskilt utvalda områden, som genomförts under 2025 är alla avslutade. De tre tillsynade verksamheterna uppfyller författningarnas krav inom de områden som granskats.